

Institutul European din România : cinci ani de expertiză în integrare europeană

Institutul European din România (IER) a fost creat pentru a suplini într-o anumită măsură nevoia de expertiză în domeniul afacerilor europene în contextul demarării negocierilor de aderare la Uniunea Europeană. IER a luat ființă ca instituție publică având misiunea de a contribui la elaborarea elementelor de fundamentare a politicilor guvernamentale și la implementarea activităților de construcție instituțională în domeniul integrării europene. Înființat în anul 1998, IER a devenit operațional în anul 2000. Inițial, domeniile sale de expertiză includeau cercetarea și formarea în afaceri europene destinată funcționarilor publici. Ulterior au fost integrate acestui peisaj coordonarea traducerii acquis-ului comunitar și organizarea de dezbateri publice pe teme semnificative. Conform acestui concept, IER a funcționat ca un pol de specialitate a cărui activitate, deși orientată cu precădere către administrația publică, și-a extins treptat cercul de beneficiari către mediul academic, privat și societatea civilă.

Astfel, IER desfășoară proiecte de formare profesională în afaceri europene, centralizează și coordonează traducerea acquis-ului comunitar, editează publicații de specialitate, elaborează studii de impact privind aderarea României la Uniunea Europeană și organizează evenimente destinate să amelioreze nivelul de cunoaștere și conștientizare a problematicii europene la nivelul actorilor implicați în procesul de aderare (seminarii, conferințe, dezbateri, mese rotunde).

„Institutul European din România a reușit să-și contureze, de-a lungul anilor, un nume și un renume în domeniul pregătirilor pentru aderare”, consideră Jonathan Scheele, Șeful Delegației Comisiei Europene la București. „În primul rând, prin traducerea acquis-ului comunitar, o sarcină extrem de grea, având în vedere cele peste 80 000 de pagini existente, și

faptul că în multe dintre noile state membre această sarcină nu a fost dusă la îndeplinire înainte de momentul aderării. În al doilea rând, IER a contribuit la formarea funcționarilor publici din România, ajutându-i pe aceștia să-și asume responsabilitatea uriașă a aplicării legislației comunitare în România. În al treilea rând, prin coordonarea studiilor de impact din anul acesta, IER a adus în atenția opiniei publice, poate chiar prea mult, conceptul de costuri ale aderării. Este foarte important ca toată lumea să cunoască nu doar beneficiile integrării europene, ci și constrângerile aferente. În ultimul rând, IER a organizat dezbateri cu personalități române și străine implicate în construcția europeană. Toate aceste acțiuni definesc IER ca un partener de încredere atât al Delegației cât și al Guvernului în ansamblul strategiei de comunicare către societate a impactului aderării.”

De la această dată și până în prezent, Institutul a desfășurat o activitate bogată pentru a-și susține misiunea asumată. Structură fără precedent în mediul instituțional românesc, IER a avut posibilitatea realizării unor proiecte inovatoare. De exemplu, IER este instituția care furnizează versiunea de referință în limba română a legislației comunitare, definindu-se astfel ca element-cheie atât al negocierilor de aderare cât și al procesului de implementare. Unitatea de traduceri a coordonat traducerea a peste 85 000 pagini din acquis-ul comunitar și a revizuit peste 30 000 de pagini. Aceeași direcție a tradus Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa și Tratatul de Aderare a României la Uniunea Europeană.

De asemenea, IER a reprezentat un „deschizător de drumuri” prin proiectul studiilor de evaluare a impactului aderării României la Uniunea Europeană. Studiile realizate s-au dovedit un instrument util pentru fundamentarea poziției României în cadrul negocierilor și de conturare a unor politici conforme cu normele europene. Inițiativa IER a lansat o practică de cercetare preluată și de alte organizații.

IER a desfășurat programe de formare în domeniul afacerilor europene special concepute pentru administrația publică, aducându-și astfel contribuția la îmbunătățirea performanțelor acestui sector. Prin intermediul proiectelor de formare, au fost instruiți aproximativ 1400 de funcționari publici în afaceri europene și management de proiect.

IER este editorul a șase serii de publicații: „Acquis comunitar”, „Studii de impact”, revista „Romanian Journal of European Affairs”, „Colecția de microstudii”, „Micromonografii”, „Dezbateri”, incluzând peste 100 de apariții editoriale și acoperind o gamă largă de tematici caracteristice spațiului european.

La inițiativa IER a fost creată Asociația Română de Studii ale Integrării Europene (RECSA), filială națională a asociației mondiale European Community Studies Association

(ECSA), o deschidere importantă către mediul universitar european.

În sfârșit, IER a adus în fața publicului interesat personalități de marcă din domeniul integrării europene în cadrul evenimentelor publice pe care le-a organizat. Printre invitații săi s-au numărat personalități provenind atât din zona politicului, cât și din cea a expertizei independente, a think tank-urilor și universităților europene. Mulți dintre aceștia sunt autori ai unor lucrări de referință în domeniu.

IER în 2004 - o viziune asupra viitorului României în Uniunea Europeană

În 2004 au avut loc evenimente cu semnificații profunde la nivelul procesului de integrare europeană. Prin Raportul de țară, Comisia Europeană a acordat României statutul de economie de piață. Negocierile de aderare au fost încheiate, moment ce a coincis, poate în mod nefericit, cu încheierea ciclului electoral. Pentru România a fost, de asemenea, anul în care și-a exercitat pentru prima oară statutul de membru deplin al NATO. Totuși, așa cum afirma Atzo Nicolai, ministru olandez pentru afaceri europene în cadrul unei dezbateri organizate de institut, „...mai este încă mult de lucru. Reformele trebuie continuate, pentru ca România să intre în Europa ca partener cu drepturi depline. Implementarea criteriilor de la Copenhaga va rămâne un atu, dar, în perspectivă, contribuția României la viitoarele evoluții Europene este esențială”.

Aceste evoluții s-au desfășurat pe fundalul european al aderării celor 10 state candidate din Europa Centrală și de Est. Contextul mai 2004 a generat reacții contradictorii privind efectele acestui nou val de extindere. Pe de o parte, s-a creat o emulație în rândul țărilor care se pregătesc de aderare. Pe de altă parte, au apărut semne de întrebare referitoare la evoluția Uniunii Europene în formula cu 25 de membri și, ulterior, cu 27. Dacă, la această a doua percepție, adăugăm și modul în care a fost receptată, în unele state membre, noua Constituție Europeană, perspectivele evoluției Uniunii Europene nu par a fi extrem de favorabile, iar modelele de tipul „Europa cu mai multe viteze”, „Europa cu geometrie variabilă”, „Europa în cercuri concentrice” bazată pe „integrare flexibilă” revin în atenția think tank-urilor și a decidenților politici.

O perspectivă interesantă asupra procesului de integrare europeană a fost relevată de Noelle Lenoir, ministru francez pentru afaceri europene, care declara, ca invitat la una dintre conferințele IER din anul 2004: „Drumul către integrare reprezintă un efort comun nu doar al țărilor candidate, ci al tuturor statelor membre. Dacă privim în urmă, în istoria proiectului european, vom vedea că toate valurile de aderare precedente, și chiar momentul fondator al Uniunii Europene au fost marcate de același efort de adaptare și unite prin aceeași dorință de a construi un spațiu caracterizat de pace, stabilitate și prosperitate.”

În acest context, anul 2004 a constituit pentru Institutul European din România o perioadă de continuitate și, simultan, de inovație. IER a finalizat și publicat studiile de impact din ce-a de-a doua etapă a acestui proiect, a inițiat un nou program de formare în afaceri europene, cu sprijin PHARE, a continuat traducerea în limba română a legislației comunitare. Retrospectiva anului pune în lumină, în aceeași măsură, dinamizarea dezbaterii publice pe teme europene,

prin organizarea conferințelor cu participare internațională și publicarea unor studii și lucrări de specialitate.

Dorința de a sprijini și participa la dezvoltarea domeniului afacerilor europene în România s-a manifestat prin atenția acordată parteneriatului cu Asociația Română de Studii ale Integrării Europene și cu centre de expertiză europene cum ar fi European Policy Center (EPC) sau Center for European Policy Studies (CEPS) din Bruxelles. Preocuparea față de publicul extern a fost dublată de cea față de personal, reflectată prin proiectele de formare de care acesta a beneficiat.

1. Studiile de impact (Pre-Accession Impact Studies - PAIS II)

În anul 2004 a avut loc finalizarea, publicarea și difuzarea celei de-a doua serii de *studii de evaluare a impactului aderării (PAIS II)*, unul dintre momentele de referință ale activității IER din această perioadă.

Studiile de impact au marcat, în mass-media și la nivelul unei părți importante a opiniei publice o trezire a interesului față de aspectele de importanță majoră pe care le presupune aderarea, cu accent pe costurile sociale, politice, economice și financiare.

Spre deosebire de primul proiect al studiilor de impact, care a fost gestionat de IER împreună cu un consorțiu internațional, al doilea, desfășurat în intervalul *iunie 2003 – noiembrie 2004*, a fost coordonat integral de institut.

Proiectul PAIS II a debutat printr-o analiză menită să determine efectiv nevoile administrației centrale în acest domeniu. Lista de propuneri a fost discutată cu Ministerul Integrării Europene, în final fiind selectate 12 teme considerate a fi de maxim interes la acel moment. Criteriul de bază a fost reprezentat de necesitatea sprijinirii procesului de negociere, în principal, fiind avute în vedere capitole de negociere încă deschise la momentul respectiv. De asemenea, au fost nominalizate și două studii orizontale, respectiv o analiză globală privind gradul de compatibilitate a legislației românești cu cea comunitară și un studiu specific care să determine costurile și beneficiile aderării României la UE (vezi Anexa nr. 1 – lista celor 12 studii).

Selecția cercetătorilor a fost realizată împreună cu reprezentanți ai Ministerului Integrării Europene și ai Delegației Comisiei Europene la București. Echipele de cercetare, formate din 4-5 persoane, au fost constituite din specialiști ai diferitelor institute de cercetare, din învățământul superior, urmărindu-se atât prezența unor persoane cu experiență în cercetare cât și a tinerilor cu abilități pentru acest domeniu.

Pentru ca studiile să răspundă nevoilor concrete care le-au generat, depășind cadrul pur academic, IER a organizat pe parcursul perioadei de elaborare a studiilor, întâlniri periodice cu potențialii beneficiari (așa-numitele „*grupuri de interes*”), respectiv cu reprezentanți ai administrației centrale, dar și cu cei ai organizațiilor neguvernamentale, institutelor de cercetări, instituțiilor de învățământ superior, etc. Pe parcursul întâlnirilor, a fost asigurat și urmărit *feed-back-ul* între cercetători și potențialii beneficiari, aceștia din urmă fiind invitați să contribuie cu sugestii concrete, observații și comentarii privind validitatea și utilitatea analizelor realizate. Facilitarea dialogului între „furnizorii de studii” (echipele de cercetare) și „beneficiari” (ministere, agenții, ONG-uri, etc.), a urmărit să

asigure coerența și consistența procesului de cercetare, astfel încât, pe de o parte, informațiile oferite să răspundă nevoilor concrete identificate în prima fază a proiectului, iar, pe de altă parte, potențialii beneficiari să fie implicați activ în procesul de analiză intermediară a studiilor, fiind astfel motivați și stimulați să utilizeze ulterior studiile în procesul decizional.

Studiile de impact au pus în lumină aspecte esențiale ale gradului de pregătire a României față de cerințele europene în diferite sectoare. Prezentăm, succint, câteva dintre concluziile acestui proiect. Astfel, PAIS 2 a arătat că gradul de concordanță între legislația română și legislația UE atinge aproape 80%. Trecând la o altă temă abordată, și anume strategiile de politică monetară, s-a relevat faptul că este destul de nerealist să credem că BNR ar putea sau ar trebui să adopte un regim autentic de "țintire a inflației" în viitorul apropiat. Conform unui alt studiu, în România, problema de bază în domeniul controlului financiar o reprezintă nu atât legiferarea cât implementarea și, mai ales, înțelegerea și acceptarea rolului și funcțiilor controlului intern și auditului public intern. În ceea ce privește politica de securitate și apărare, România ar trebui să se bazeze pe certitudini (calitatea de membru NATO), fără a adopta însă o atitudine ostentativă sau exclusivă de raliere la punctele de vedere ale NATO și/sau SUA. Un alt studiu a arătat că, prin aderarea la Uniunea Europeană, la un orizont de timp mai îndepărtat, România se poate transforma într-o țară de imigrație. Studiile au demonstrat, de asemenea, că gestiunea fondurilor structurale va fi marea provocare a perioadei de după aderarea României la UE.

În condițiile în care problematica mediului se definește ca un sector critic al aderării, rezultatele studiilor de impact au afirmat că, în România, dinamica volumului deșeurilor industriale nu poate fi stabilită cu exactitate datorită lipsei unei baze de date consistente și a definirii exacte a noțiunii de "deșeu industrial" în legislația națională. Au fost semnalate și probleme legate de implementarea sistemului legal de insolvență. Dintr-un alt punct de vedere, relevă studiile, nevoia de reformă a pensiilor și particularitățile acesteia trebuie să facă obiectul unui proces sistematic de informare a populației.

Cercetătorii care s-au aplecat asupra ajutoarelor de stat acordate de-a lungul ultimului deceniu au constatat că acestea au fost îndreptate cu precădere către evitarea falimentului, în speranța găsirii unui cumpărător și, respectiv, acordate la momentul privatizării, pentru încheierea cu succes a acesteia. Din perspectiva Politicii Agricole Comune (PAC), s-a ajuns la concluzia că, pentru ca România să poată fi un beneficiar net al PAC și nu un contributor net, guvernul trebuie să acționeze și în direcția creșterii capacității administrativ-instituționale de atragere a resurselor financiare de potențare și valorificare a resurselor locale.

Majoritatea studiilor realizate în cadrul proiectului PAIS 2 au abordat tematici specifice, de nișă. Ultimul dintre acestea a tratat, dintr-o perspectivă globală, raportul dintre costurile și beneficiile aderării la UE. Studiul respectiv a atras atenția asupra faptului că cea mai mare parte a costurilor legate de îndeplinirea criteriilor de aderare se va concentra în perioada anterioară anului 2007.

PAIS II a fost lansat în varianta electronică pe 28 iulie 2004, atât către destinatarii din administrația publică, cât și către presă. Studiul care a atras cel mai mult atenția presei a fost cel care evalua costurile și beneficiile aderării României la UE. Concluziile sale au generat o dezbatere în media românească (în special presa scrisă), concretizată într-un număr important de articole având ca temă comună "costurile și beneficiile aderării la Uniunea Europeană". În momentul lansării studiilor, prin intermediul portalului de informații europene Euractiv, ecoul din presă a fost următorul: Pagina 1: Bursa, Cotidianul, Ziarul financiar; dosare tematice: Cotidianul, Jurnalul național, Revistapresei.ro, Ziarul Financiar, Evenimentul zilei, Capital, Euractiv.ro. În afara studiului menționat, au mai fost preluate informații din studiul nr. 5, referitor la fenomenul migraționist, studiul privind strategiile de politică monetară și curs de schimb, studiul despre concordanța legislației românești cu acquis-ul comunitar și studiul referitor la agricultură. Rezultatele tuturor celorlalte studii au fost și ele publicate în cadrul dosarelor tematice din presă. PAIS II s-a bucurat de o acoperire maximă în prima săptămână de la lansare și de mediatizare punctuală a anumitor subiecte din studii pe parcursul lunilor iulie și august.

Conferința din 7-8 octombrie 2004 de lansare a dezbaterilor privind rezultatele studiilor de impact s-a bucurat de prezența și contribuția dlui Mircea Geoană -Ministrul Afacerilor Externe, a dlui Ambasador Jonathan Scheele - Șeful Delegației Comisiei Europene în România, a dlui Ambasador al Olandei - Pieter Jan Wolthers, precum și a dlui Leonard Orban, Negociator șef adjunct cu Uniunea Europeană. Prezentările studiilor de către autori au fost urmate de dezbateri, pe secțiuni, contribuția beneficiarilor studiilor fiind mai mult decât utilă pentru dezvoltarea ulterioară a unor teme de cercetare. Conferința a beneficiat de prezența reprezentanților administrației publice, a sindicatelor, patronatelor, instituțiilor de cercetare, universităților, organizațiilor neguvernamentale și a ambasadelor. Am avut plăcerea de a avea printre invitați pe dl. Jacques Pelkmans, profesor la Colegiul Europei din Bruges, pe dl Gabor Hunya, profesor la Institutul de studii economice din Viena și pe dl. Henrik Hololei, reprezentant din partea Comisiei Europene.

În perioada imediat următoare, studiile au fost distribuite administrației centrale, patronatelor, sindicatelor, ambasadelor României în străinătate, ambasadelor statelor membre UE și candidate în România, universităților, instituțiilor de cercetare, bibliotecilor etc.

Aprecierile participanților au adus în atenție utilitatea acestor studii și necesitatea continuării dezbaterilor pe marginea studiilor, precum și oportunitatea continuării exercițiului analizelor de impact și în perioada următoare, extinzând aria cercetărilor în domenii cum ar fi: impactul adoptării euro asupra economiei românești, fenomenul migrației forței de muncă, politica de vecinătate a UE, etc.

2. Publicații

Publicațiile IER și-au păstrat și pe parcursul anului 2004 poziția de surse de referință în domeniul afacerilor europene, în condițiile apariției în spațiul mediatic a numeroase materiale specializate de larg impact (Eurolider, Afaceri Europene, etc.).

Găzduind articole ale unor personalități din lumea academică europeană și românească, revista trimestrială *Romanian Journal of European Affairs* este prima publicație din România focalizată pe dezbaterile privind procesul de integrare europeană și pe rolul României într-o Europă extinsă.

Revista s-a îmbogățit cu patru noi numere (în mai, iulie, octombrie și decembrie). Tematica abordată în aceste numere s-a concentrat pe problematica bugetului Uniunii Europene, a fondurilor structurale, a politicii regionale a Uniunii Europene, precum și a ajutoarelor de stat. Revista a beneficiat de contribuția unor specialiști din instituții de cercetare renumite din România și de peste hotare, printre care : Daniel Dăianu - președinte al Societății Române de Economie, Jacques Pelkmans - Directorul departamentului de studii economice al Colegiului Europei de la Bruges, Andras Inotai - directorul Institutului de Economie Mondială din Budapesta, Phedon Nicolaides – profesor în cadrul Institutului European de Administrație Publică din Maastricht.

Beneficiarii revistei sunt reprezentanți ai administrației centrale și locale, universități, institute de cercetare, sindicate, patronate, ambasadele statelor membre UE și ale statelor asociate în România, precum și principalele universități și institute de studii europene din Europa și nu numai. În 2004, conform tradiției, a văzut lumina tiparului un nou volum „*România în contextul extinderii Uniunii Europene*” care a reunit discursurile prezentate în cadrul dezbaterilor organizate de institut în anul 2003. În paginile publicației se găsesc punctele de vedere ale unor personalități precum : Gunther Verheugen, comisarul european pentru extindere (în acea perioadă), Mircea Geoană, fost ministru de externe al României, Dennis MacShane, ministru britanic pentru afaceri europene, dr. Fraser Cameron, director de studii la European Policy Centre din Bruxelles, dr.

Anand Menon, directorul Institutului de Cercetări Europene din cadrul Universității din Birmingham, prof. Jacques Pelkmans, de la Colegiul Europei din Bruges sau dr. Heather Grabbe, director adjunct la Centre for European Reform- Londra. „Se va schimba Uniunea Europeană radical în urma extinderii?”, „Este statutul de membru UE o cale rapidă spre prosperitate?”, „Sunt Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii parteneri sau rivali?” reprezintă câteva dintre întrebările la care specialiștii invitați au oferit răspunsuri și perspective.

Colecția de studii IER (working papers) a continuat cu cinci noi apariții:

· ***„Probleme structurale ale agriculturii românești în perspectiva aderării la Uniunea Europeană”***, Ianuarie 2004, Autor: Irina Râmniceanu.

Studiul abordează două dintre problemele structurale majore cu care se confruntă sectorul agricol românesc: fragmentarea excesivă a exploatațiilor și supradimensionarea populației ocupate în agricultură. În acest context sunt analizate măsurile relevante adoptate de autoritățile naționale după 1990. Totodată, întregul demers are în vedere presiunea pe care o exercită viitoarea aderare a României la Uniunea Europeană. În consecință, sunt luate în calcul și implicațiile adoptării de către România a legislației comunitare în domeniu, încercându-se găsirea unui răspuns la întrebarea: este Politica agricolă comună un leac pentru problemele cronice ale agriculturii românești?

· ***„Uniunea Europeană și țările candidate din est: dezvoltare prin transformare sistemică?”***, Iunie 2004, Autor: Marius Spiridon.

Dezvoltarea economică este rezultatul unei transformări sistemice constând în abandonarea pe scară largă a proprietății de stat și a reglementării și impozitării sufocante pentru activitatea antreprenorială, transformări esențiale pentru posibilitatea alocării raționale a resurselor și schimbarea structurii stimulentei. Integrarea țărilor foste comuniste din centrul și estul Europei este evaluată în funcție de capacitatea ei de a mișca aceste economii către mai multă libertate economică, condiție esențială a performanței economice. Cazul României este tratat mai pe larg, fiind evidențiate atât oportunitățile pe care integrarea într-un model mai puțin intervenționist le oferă, dar și pericolele echivalării integrării cu altceva decât reforma radicală a rolului statului în economie. Concluziile evidențiază consecințele acestei abordări pentru acțiunea viitoare a României în cadrul Uniunii și pentru procesul de negocieri.

· ***„Probleme fundamentale ale piețelor de muncă în contextul extinderii europene – cazul României și Ungariei”***, Iulie 2004, Autor: Mihai Moia.

Studiul abordează problemele fundamentale ale piețelor forței de muncă cu care se confruntă atât statele membre ale Uniunii Europene cât și statele candidate, la modul general, iar în mod

particular analizează cazul României și Ungariei.

· *„Dileme ale europenizării politicii de dezvoltare rurală. Implicații pentru România”*, Decembrie 2004, Autor: Irina Râmniceanu.

Studiul reprezintă o analiză calitativă și comparativă a implicațiilor pe care europenizarea politicii de dezvoltare rurală le produce asupra a 8 dintre noile state membre ale Uniunii Europene, în scopul anticipării unora dintre efectele pozitive și negative care s-ar putea produce după aderarea României în 2007. Pornind de la actualele instrumente specifice politicii comunitare, s-au conturat trei axe de analiză: (1) compoziția mediului rural european și compatibilitatea acestuia cu necesitățile românești, (2) arhitectura bugetului comunitar și (3) capacitatea de absorbție a fondurilor de dezvoltare rurală. Totuși, pentru asigurarea unei perspective mai ample, sunt avute în vedere atât experiența SAPARD, precum și viitoarele direcții ale politicii de dezvoltare rurale, rezultând din propunerile Comisiei Europene pentru perioada 2007-2013.

· *„Dezvoltarea rurală și reforma agriculturii românești”*, Decembrie 2004, Autori: Mihail Dumitru, Dana Diminescu, Valentin Lazea. Această lucrare își propune să analizeze situația actuală și perspectivele economiei rurale românești în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană în 2007, precum și să recomande acțiuni menite să reducă riscurile potențiale care amenință o integrare reușită și fără probleme a economiei rurale românești în economia rurală a Uniunii Europene.

3. Formare în afaceri europene

În decembrie 2004, IER a lansat un nou proiect: *“Formare inițială în afaceri europene pentru funcționarii publici din administrația publică centrală”*, finanțat de Uniunea Europeană prin programul PHARE. Proiectul va fi implementat în perioada decembrie 2004 – octombrie 2005 și își propune perfecționarea cunoștințelor de specialitate a 400 de funcționari publici din cadrul administrației centrale (ministere și agenții guvernamentale) direct sau indirect implicați în procesul de integrare europeană. Este vizată de asemenea creșterea interesului față de afacerile europene și problematica integrării, implicarea mai eficientă a cursanților în acțiunile pe care le presupune procesul de aderare, asigurarea unei continuități prin elaborarea unor instrumente de autoinstruire, precum și dezvoltarea abilităților (de formare) la formatorii selecționați în cadrul acestui proiect.

Inițiativa a avut ca bază evaluări ale administrației centrale potrivit cărora, în intervalul 2004-2005, aproximativ 6000 de funcționari publici vor avea nevoie de formare imediată în domeniul afacerilor europene.

Inițiativa IER își propune o abordare inovativă pe două planuri. În primul rând, accentul este pus pe transpunerea și implementarea *acquis*-ului comunitar, acordându-se o atenție sporită exigențelor perioadei care precede obținerea de către România a statutului de membru al Uniunii Europene. În al doilea rând, seminariile vor fi susținute de trainerii europeni provenind din vechile și noile state membre în parteneriat cu specialiști români în afaceri europene, oferind participanților beneficiul unei multiple perspective.

În scopul atingerii acestor obiective, au fost planificate următoarele activități:

- Organizarea unui modul “Formare de formatori”;
- Susținerea sesiunilor de formare în perioada martie - iulie 2005;
- Elaborarea unui manual în afaceri europene și a unei serii de broșuri în afaceri europene care vor viza principalele politici, istoricul UE, glosar de termeni;
- Organizarea unei conferințe finale de diseminare și evaluare a rezultatelor proiectului.

Ansamblul acestor elemente a fost conceput pentru a asigura, pe lângă transferul de cunoaștere, sustenabilitatea acestei activități.

Proiectul va acoperi următoarele sectoare tematice: Piața internă (Politica în domeniul concurenței, politica industrială și de protecție a consumatorilor, Libera circulație a serviciilor, bunurilor, persoanelor, capitalului), Agricultură, Politica de dezvoltare regională și coeziune socială, Mediu, Politici economice și sociale (UEM, Politica socială și de ocupare a forței de muncă), Justiție și Afaceri interne, Relații externe (PESC, Relații economice externe).

4. Dezbateri și conferințe

În această arie, pe parcursul celor 5 ani de existență, IER și-a asumat o poziție de pionierat. În ultimul an, în condițiile în care numărul acestui tip de manifestări a crescut sensibil, IER și-a concentrat atenția pe calitatea și profunzimea conferințelor și seminariilor propuse publicului.

IER a continuat în anul 2004 tradiția organizării de dezbateri publice pe teme europene ce reunesc profesioniști din administrație, mediul academic și privat, presă, societate civilă. Seria de evenimente din acest an a stat sub semnul diversității și al deschiderii către preocupările cercurilor specializate europene. S-au pus bazele trecerii de la etapa discuțiilor centrate pe evaluarea

capacității României de a face față aderării către zona identificării rolului pe care România îl va juca ca stat membru al UE, promovându-și interesele în raport cu viitoarele evoluții ale Uniunii.

Noelle Lenoir, ministru francez delegat pentru afaceri europene, a deschis seria dezbaterilor publice printr-o discuție despre istoricul și evoluția relațiilor româno-franceze, noul rol de actor global pe care Uniunea Europeană și-l asumă din ce în ce mai pronunțat prin prisma politicii externe și de securitate.

Ca viitor membru al Uniunii Europene, României îi revine și responsabilitatea de a se poziționa ca factor de dezvoltare și stabilitate față de statele estice vecine precum Moldova sau Ucraina, a arătat Kristiina Ojuland, ministru estonian pentru afaceri externe într-o conferință care-și propunea să analizeze implicațiile aderării celor 10 noi state membre asupra procesului decizional în cadrul UE, al economiei comunitare și relațiilor de vecinătate.

Schimbul de idei a continuat și cu prilejul conferinței centrelor de studii europene, organizată de IER, eveniment ce a propus o confruntare de perspective asupra unor teme precum convergența economică sau importanța resurselor umane în procesul de integrare europeană. Nici domeniile foarte specializate, ca de exemplu legătura dintre evoluția Politicii Agricole Comune (PAC) și deciziile politice care afectează alocarea bugetului comunitar, nu au fost scăpate din vedere. Robert Ackrill, profesor la Nottingham Trent University a purtat o discuție pe marginea posibilelor efecte asupra României generate de distribuția diferențiată a fondurilor europene între vechile și noile state membre.

Un alt invitat al IER, profesorul *Jacques Ziller, specialist în drept comunitar al Institutului Universitar European din Florența*, a prezentat tema noii Constituții Europene și a implicațiilor sale pentru actualele și viitoarele state membre ale UE. Discuția s-a construit pe marginea *Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa*, a principalelor inovații instituționale generate de aceasta și de procesul ulterior de ratificare. Ziller a subliniat faptul perioada de după aderare va cunoaște dificultatea îndeplinirii angajamentelor luate, dar și beneficiul integrării pe piața unică și în spațiul cetățenesc european.

Atzo Nicolai, ministru olandez pentru afaceri europene, a susținut o conferință pe subiectul așteptărilor reciproce ale României și Uniunii Europene în procesul de integrare.

Charles Grant, director al Institute for European Reform, din Londra, a oferit o viziune favorabilă extinderii UE către Europa de Est și Turcia, punctând în același timp provocările reprezentate de acest proces pentru politica europeană de securitate comună și pentru rolul României ca viitoare graniță externă a Uniunii, în prezentarea sa, „Evoluția Uniunii Europene și

implicațiile sale pentru România”.

Phedon Nicolaidis, profesor la European Institute for Public Administration, Maastricht un alt invitat al Institutului, a abordat subiectul dezvoltării capacității instituționale în vederea implementării cu succes a normelor europene cu intenția de a răspunde la câteva întrebări esențiale: care sunt exigențele implementării legislației europene la nivel național? Ce riscuri prezintă neîndeplinirea acestor obligații? În ce măsură UE poate susține capacitatea administrativă a statelor membre? Cum se construiește sistematic această capacitate prin strategii instituționale?

IER a mai organizat, în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe, conferințele: *„România după 2007: Stabilitate Macroeconomică și Perspective Financiare”* și *„România și provocarea europeană: competitivitate economică și instituțională”*.

5. Traducerea acquis-ului comunitar

Este știut faptul că aplicarea obligațiilor impuse de legislația comunitară constituie unul dintre criteriile fundamentale ale aderării la Uniunea Europeană. Mai puțin știut est însă faptul că pentru a fi cunoscute și implementate, dispozițiile acquis-ului comunitar trebuie să existe în limba națională a fiecărui stat membru. Uniunea Europeană dispune de un regim lingvistic diferit față de cel al altor organizații, care, pentru facilitarea comunicării, aleg un număr redus de limbi oficiale. În cazul Uniunii, limba fiecărui stat membru devine limbă oficială a Comunității. Este unicul mod în care se garantează accesul nediscriminatoriu al persoanelor fizice și juridice la informații. Volumul acquis-ului, estimat la un număr de 90 000 de pagini până în prezent, dinamica permanentă a corpului de legi, ca și exigențele de precizie terminologică ale domeniului juridic impun presiuni enorme asupra procesului de traducere a legislației. Astfel, traducerea în limba română a legislației comunitare este un demers complex care presupune un grad înalt de calificare a experților traducători și revizorilor lingviști dublat de coordonarea cât mai eficientă a ritmului traducerii cu evoluția legislației originale. Ca unică instituție autorizată să furnizeze versiunea în limba română a acquis-ului comunitar, prin intermediul direcției specializate, IER și-a asumat o responsabilitate majoră în cadrul procesului de aderare.

Deși confruntată cu dificultatea susținerii unei activități de o deosebită complexitate, anvergură și impact cu un număr redus de experți în raport cu volumul și importanța obiectivelor de atins, Direcția de Coordonare a Traducerii acquis-ului comunitar în limba română și-a dus la îndeplinire

proiectele prevăzute pentru 2004.

Între ianuarie 2001 și decembrie 2004 s-au desfășurat 6 proiecte de traducere, unul cu finanțare Phare, 5 cu finanțare de la bugetul de stat. Aceste proiecte au fost alocate pe bază de licitație unor firme de traduceri, activitatea de coordonare, revizie lingvistică și juridică fiind asigurată de Institutul European din România. Ca urmare, până în decembrie 2004 au fost traduse în limba română acte comunitare reprezentând **86.100 pagini de Jurnal Oficial, din care 29 827 pagini revizuite** în cadrul Institutului European din România. **71.253 reprezenta totalul paginilor de legislație aflată în vigoare traduse în limba română, din care 27 120 constituiau pagini de Jurnal Oficial traduse și revizuite.**

Deoarece legislația comunitară are un caracter dinamic, cifrele furnizate se modifică frecvent, având în vedere că multe acte vechi se abrogă și alte acte noi se adoptă. Toate actele traduse sau revizuite erau în vigoare la momentul traducerii sau al reviziei. Mai sunt de tradus și revizuit acte reprezentând *aproximativ 40.000 de pagini JO*.

În luna decembrie a fost publicată *versiunea în limba română a Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa* (fără anexe și protocoale), versiune tradusă și revizuită de experții IER. Textul Tratatului a apărut în Jurnalul Oficial din 16 decembrie 2004. Ediția integrală în limba română este programată spre publicare în luna mai 2005.

Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană, a cărei publicare este de asemenea coordonată de IER, va cuprinde în anexă toată legislația comunitară primară tradusă în limba română: Tratatul originare și cele de modificare. De comun acord cu serviciul juridic al Consiliului Uniunii Europene, Institutul European din România a stabilit un calendar de predare a tuturor documentelor ce fac parte din legislația comunitară primară, traduse și revizuite. Din cele 20 de acte ce formează legislația comunitară primară, până azi au fost deja transmise la serviciul juridic al Consiliului 18 acte, iar în perioada rămasă până la 15 februarie 2005 vor fi transmise și restul de 2 acte.

6. Politica de personal

Echipa institutului reprezintă atuul său cel mai important. Experții IER sunt specializați în domenii diferite (economie, științe politice, lingvistica, filozofie, comunicare) competențele lor complementare conturând un nivel înalt de profesionalism și obiectivitate în realizarea misiunii institutului. Ei beneficiază de asemenea de o perspectivă largă asupra ariilor lor de expertiză, grație participării la programele de formare ale unor instituții europene academice de prestigiu.

În 2004 a continuat fluctuația de personal datorată migrației experților formați de IER către sectorul privat sau al organizațiilor internaționale (Minardo, World Bank, UNDP), caracterizat de oportunități financiare pe care IER, ca instituție publică, nu le poate oferi. În urma acestor demisii, au fost organizate noi angajări pentru pozițiile de „expert documentarist” și „expert relații publice”.

Experții institutului au participat și în această perioadă la diferite evenimente (seminarii, conferințe, ateliere, internships) la instituții europene de prestigiu în domeniu, precum EIPA (Maastricht), European Training Institute (Bruxelles), Institutul European din Lodz (Polonia), Institute for Public Administration (Dublin), Université des Sciences et Technologies I (Lille, Franța), Bulgarian - Romanian Interuniversity (Ruse, Bulgaria), CATO Institute (Moscova).

În același timp, personalul IER a beneficiat de un program de formare, susținut la sediul IER, de către *Prof. Farhad Analoui, Directorul Centrului de Dezvoltare Internațională din cadrul Universității Bradford din Marea Britanie*. Cursurile s-au desfășurat pe parcursul a trei module în perioada noiembrie - decembrie 2004.

Proiectul și-a propus să amelioreze capacitățile manageriale și de comunicare ale angajaților IER, prin familiarizarea și practicarea unor tehnici specifice de prezentare, redactare de rapoarte și de articole pentru publicații de specialitate, comunicare interpersonală, team building.

Anumite capitole legate de tehnicile de scriere au fost acoperite și de Pauline Fell, consultant. În cadrul acestor seminarii și ateliere, experții IER au luat contact cu cele mai recente metode în aceste domenii, au format echipe mixte, au găsit moduri de îmbunătățire a activității lor profesionale prin aplicarea principiilor discutate.

Experții IER și-au adus contribuția la dezvoltarea și aprofundarea domeniului împărtășind cu alți specialiști puncte de vedere în cadrul unor conferințe de nivel național sau internațional. Câteva dintre aceste evenimente au fost:

- Conferința internațională "*Romania and Austria - Partners in the New Europe*", 16 februarie 2004
- "*Impactul aderării la economia românească asupra mediului de afaceri*", Forumul Național al Confederației Patronatelor din Industrie, Servicii și Comerț (CPISC), Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București, 5 noiembrie 2004
- "*What's in it for us ? A cost-benefit analysis of Romania's accession in the EU*", Symposium CEE, Growth in Central and Eastern Europe, Universitatea din Viena, 18-19 noiembrie 2004,
- Conferința internațională "*L'Elargissement de l'Union européenne: enjeux, effets et*

perspectives”, organizată de MEDEE (Mécanismes Economiques et Dynamiques des Espaces Européens), Lille (Franța)

- Sesiunea anuală de comunicări științifice **România și Uniunea Europeană**, organizată de Societatea Română de Economie (SOREC), București
- **Colocviul Național de Terminologie, Terminografie, Terminotica "3T"**, 17 noiembrie 2004, București.
- Conferința internațională **Improving Implementation of Internal Market Acquis by Introducing Impact Assessment** organizată de Centre for European Programmes din cadrul American University în Bulgaria, 8-11 iunie 2004, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Seminarul internațional **The Process of Eastern Enlargement of the European Union** organizat de Fundația Hanns Seidel (Germania), Economic Policy Institute (Bulgaria) și Institute for World Economy (Ungaria), 29-30 octombrie 2004, Sofia (Bulgaria)
 - Seminarul “ destinat studenților internaționali
 - Forumul național **România – impact 2007**, organizat de Confederația Patronală a Industriei Serviciilor și Comerțului din România – Vocea Patronatului Românesc (CPISC), București
 - **Agenda Lisabona și componenta socială**, Institutul Național de Cercetări Economice, Ateliere de lucru privind strategia de dezvoltare durabilă a României "Orizont 2025", ICCV, 10 iunie 2004.

Aceste participări au fost completate de contribuțiile în proiectul Team Europe, o rețea de 30 de conferențieri independenți, experți în afaceri europene, reuniți pentru a încuraja dezbaterile legate de integrarea europeană. Unul dintre proiectele propuse a fost seminarul *Simulare UE*, organizat de Econosofia la Academia de Studii Economice București pe 9-10 decembrie și care a reunit studenți din mai multe țări europene.

7. Networking, informare, comunicare,

7.1 Parteneriate

Ca membru al RECSA și inițiator al creării unei rețele de Centre de Studii Europene în universități și institute de cercetare din România, IER a contribuit la consolidarea acestor parteneriate prin organizarea unei conferințe internaționale la care au participat rectorii principalelor universități din România, profesori universitari, studenți, cercetători și jurnaliști.

Conferința *România: provocări și perspective europene* (6-7 mai 2004) a avut două mari secțiuni: *Convergență economică și integrare europeană* și *Importanța dezvoltării resurselor umane în procesul de integrare europeană*. În contextul aceluiași parteneriat cu RECSA, IER a colaborat la organizarea unei conferințe cu tema *Construcția constituțională într-o Uniune Europeană extinsă, consolidarea democrației și a statelor-națiune în Europa de Sud-Est: gradul de compatibilitate* (15 octombrie 2004). Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului Jean Monnet 2007- One Enlargement is Not Enough care a avut ca parteneri rețele universitare de tip ECSA din Bulgaria, Grecia, Turcia, Macedonia. Cele două sub-teme ale dezbaterii „Valorile europene aduse de noua Constituție-valabile și pentru democrațiile în formare?” și „*Europenizarea* Europei de Sud-Est” au fost luate în discuție de cercetători, reprezentanți ai mediilor academic și diplomatic.

IER a continuat colaborarea cu think tank-uri europene de renume ca European Policy Centre (EPC) și Centre for European Policy Studies (CEPS) și și-a îmbogățit rețeaua de parteneri cu instituții similare din Polonia: Institute for Strategic Studies (Cracovia) și European Institute din Lodz.

7.2 Centrul de resurse și documentare

În cursul anului 2004, IER a continuat eforturile de a-și susține strategia de comunicare și informare specializată în domeniul studiilor și afacerilor europene și printr-o ofertă înnoită de cărți și publicații, îmbogățită cu 400 de titluri.

Deși publicul larg interesat de informație europeană generală este binevenit în cadrul Centrului de Documentare al IER, acesta nu se regăsește printre publicurile-țintă ale activității de informare desfășurate în cadrul Centrului. Ca și în cazul publicurilor- țintă ale activităților Institutului, în întregime sa, Centrul se adresează mai ales practicienilor în domeniul afacerilor și integrării europene, precum și cercetătorilor și studenților interesați de informație specializată, susținută academic. Prin urmare, Centrul de Documentare propune publicurilor sale publicații și volume de o înaltă ținută academică, dedicate aproape exclusiv studiilor/afacerilor europene și relațiilor internaționale. În primul rând, Centrul reprezintă cadrul în care IER își pune în valoare publicațiile proprii, nu puține la număr - seriile PAIS, Working Papers, publicațiile anuale ori trimestriale, monografiile și broșurile, contribuind la transmiterea eficientă a rezultatelor activităților de cercetare desfășurate în cadrul Institutului și dedicate, în mare măsură, problemelor legate de integrarea europeană.

Centrul dispune de materiale și broșuri editate de institute de prestigiu, cu un profil similar

(CEPS, EIPA, EPC, Real Istituto Elcano), îndeplinind astfel o dublă funcțiune de diseminare a celor mai recente preocupări academice în domeniul afacerilor europene, dar și de informare asupra profilurilor instituționale ale *think-tank*-urilor europene specializate.

Nu în ultimul rând, Centrul dispune de volume recente ale unor autori recunoscuți în domeniul studiilor europene, propuse de edituri de prestigiu. Practic, întreaga arie a domeniului multidisciplinar al studiilor europene este acoperită de oferta de carte disponibilă: drept comunitar, economie, științe politice, sociologie și studii demografice, studii geo-strategice, studii culturale europene. Recent, Centrul s-a îmbogățit cu volume dedicate studiilor globalizării și perspectivelor complementare oferite de organizații internaționale (altele decât UE), precum Consiliul Europei, pentru a veni în întâmpinarea studenților și cercetătorilor interesați de relații internaționale, în general.

La sfârșitul anului 2004, Centrul s-a mutat într-un spațiu mult mai adecvat activității de informare, în care își poate valorifica mult mai bine oferta de cărți, broșuri și monografii, încercând să devină, astfel, un centru de carte care poate satisface nevoia de informație academică de profil a publicurilor sale.

7.3 Acoperire mediatică

IER s-a dovedit pe parcursul anului 2004, un veritabil partener al presei românești în procesul de diseminare a informației europene specializate. Asumându-și acest rol, institutul a încercat să atragă atenția asupra priorităților de reflexie în sectorul integrării europene asociind aspecte esențiale ale situației specifice României cu actualitatea preocupărilor centralizate la nivelul Bruxelles-ului.

Experții Institutului au colaborat cu posturi de televiziune (TVR1, Prima, Alpha TV), de radio (Radio România Actualități, Europa FM, Radio Delta RFI), cu ziare de tradiție precum „Capital”, „Ziarul Financiar” sau „Dilema veche”, ca și cu publicații specializate nou apărute, ca „Eurolider” sau „Afaceri Europene” la realizarea emisiunilor și rubricilor centrate pe problematica europeană.

Anul 2004 a marcat și debutul parteneriatului dintre IER și site-ul Euractiv.ro, membru român al rețelei internaționale de știri europene Euractiv.com, împreună cu care IER și-a propus să ofere o informație europeană credibilă, din surse de primă mână, conturând, de asemenea, o imagine a actualității europene la nivelul realității românești. Primul succes pe care l-a cunoscut această formulă a fost acoperirea mediatică de excepție a lansării studiilor de impact PAIS II. Lansate prin intermediul portalului în luna iulie 2004, concluziile acestor studii au catalizat dezbaterea publică

de anvergură cu precădere pe tema costurilor și beneficiilor aderării. Așa cum se preciza în Evenimentul Zilei, unul dintre cotidienele de mare tiraj care a dedicat un dosar întreg popularizării studiilor PAIS II, IER a fost prima sursă care a abordat, la modul concret și consistent, acest subiect de mare interes pentru societatea românească.

Pe parcursul anului, IER și Euractiv.ro au realizat împreună dosare tematice și articole bazate pe activitatea Institutului. În luna septembrie, IER și Euractiv.ro au propus publicului un dosar care trata problema traducerii acquis-ului comunitar în limba română, oferind informații despre componenta și semnificația sa, despre importanța furnizării unei traduceri de calitate a legislației comunitare în cadrul procesului de negociere, dar în special despre stadiul procesului de traducere și consecințele potențialelor întâzieri.

Prin conținutul implicării în acest proces de informare și comunicare s-a intenționat orientarea preocupărilor publicului interesat de domeniul afacerilor europene și de evoluția procesului de aderare către provocările perioadei de post-aderare ca și către modurile în care România își poate aduce contribuția, ca membru UE, la construcția europeană.

8. Cadrul logistic

IER are sediul în Bd-ul Regina Elisabeta, zona Piața Universității și funcționează în incinta uneia dintre clădirile istorice ale Bucureștiului, cunoscută mai ales ca sediu al BCR. Institutul dispune de două săli de reuniuni, o sală de training și o bibliotecă deschisă publicului.

Sala de conferințe, cu o capacitate de aproximativ 60 de locuri, găzduiește în principal conferințele și seminariile organizate de IER, fiind pusă la dispoziția partenerilor din administrația publică cu ocazia unor evenimente speciale.

Complexitatea activităților institutului fundamentează preocuparea față de instrumentele de comunicare și gestiune electronică a datelor. În anul 2004 s-a realizat o îmbunătățire a dotării logistice prin înnoirea echipamentelor și ameliorarea performanței conexiunii la Internet, prin utilizarea unui circuit digital pe suport de fibră optică. Situl www.ier.ro este găzduit de actualii furnizori de Internet pe un server web securizat.

Situl IER se dorește a fi un instrument de informare care să asigure accesul tuturor celor interesați la publicațiile, proiectele de formare, bazele de date și evenimentele institutului. Este de asemenea o poartă către alte surse de informare de specialitate (instituții și organisme românești și internaționale).

Există în faza terminală de lucru o baza de date accesibilă prin browserul Internet Explorer,

care cuprinde departamentul de traducere, biblioteca, studiile europene și o secțiune de contacte – instituții și persoane. Există o interfață web care permite efectuarea unor căutări în legislația românească tradusă în alta limbă, în acquis-ul comunitar tradus în limba română, în terminologia specifică acestuia, în baza de date a evenimentelor. Odată definitivată și lansată, această bază de date on-line va aduce o majorare importantă a traficului pe site-ul www.ier.ro și, implicit, va conduce la o vizibilitate sporită a instituției pe Internet.

9. Buget

În baza OMFP nr. 1912/2004 (M.Of. nr. 92 din 27 ian. 2005) pentru aprobarea “Normelor metodologice privind închiderea conturilor contabile, întocmirea și depunerea situațiilor privind execuția bugetară la 31 decembrie 2004”, execuția bugetului de venituri și cheltuieli al IER pe principalele capitole, se prezintă astfel:

N r. crt.	Indicatori	Prevederi 2004 -mii lei- <u>2</u>	Realizat	Diferențe +
			2004 -mii lei- 3	/ - -mii lei- 4 = 3 - 2
1.	<u>1</u> Venituri totale, din care:		29.931.343	-
	1. Fonduri PHARE	32.236.783 20.349.506		2.305.440
	1. 1		18.466.705	-1.882.801
	1. Subvenții de la	11.887.277		
	² bugetul de stat	(21.387.736-9.500.459)	11.464.638	*-422.639
	2. Cheltuieli totale,	30.079.100		
	din care:		29.353.301	-725.799
	2. Cheltuieli curente,	30.079.100 9.800.000		
	¹ din care:		29.353.301	-725.799
	2. Cheltuieli de	20.279.100		
	1.1 personal		9.550.214	-249.786
	2. Cheltuieli materiale și	-		
	1.2 servicii		19.803.087	-476.013
	2. Cheltuieli de capital			
	2.		-	-

Din analiza situației financiare prezentate rezultă următoarele:

1. La capitolul “**Venituri totale**”

· Suma de 11.887.277 mii lei reprezintă subvențiile încasate de la bugetul de stat prin care s-a susținut cofinanțarea activităților institutului pe anul 2004. În conformitate cu prevederile OMFP 1862/2004 pentru aprobarea “Normelor metodologice privind încheierea execuției bugetare a anului 2004” soldul rămas neutilizat la sfârșitul anului în suma de 422.639* mii lei a fost restituit MIE.

Menționăm că pentru anul 2004 prevederile bugetare din subvenții au fost de 21.387.736 mii lei, sumă care s-a diminuat prin rectificările bugetului de stat pe anul 2004 cu 9.500.459 mii lei.

Neutilizarea sumei de 9.500.459 mii lei s-a datorat:

- începerii procedurilor de achiziție publică cu mare întârziere datorită atât modificării legislației specifice cât și parțial lipsei de personal;
- încheierii contractelor de achiziție la o valoare mai mică decât cea planificată;
- anulării parțiale/ totale a unor activități pe parcursul exercițiului financiar;
- neîncheierii contractului de up-gradare a echipamentelor IT și software, cât și a contractului de servicii privind asistența tehnică a bazei de date, în cadrul contractului de traducere și revizuire a acquis-ului comunitar.

· În data de 07.07.2004 s-au primit 240.000 EURO reprezentând plata a doua în cadrul contractului Phare RO 2002/000-586.03.01, fonduri destinate finanțării activității IER pe perioada 01.04.2003 – 31.03.2005. Astfel au fost efectuate cheltuieli atât din disponibilitățile existente cât și din suma încasată, rămânând în sold la data de 31.12.2004 suma de 47.360 EURO (1.882.801 mii lei).

2. La capitolul “Cheltuieli totale”

S-a asigurat buna funcționare a institutului concomitent cu încadrarea în prevederile bugetare prevăzute în contractul de finanțare și creditele bugetare.

· din subvențiile de la bugetul de stat s-au suportat cheltuieli în valoare de 10.676.790 mii lei, în principal privind:

- impozitele și taxele aferente drepturilor salariale ale personalului IER – 3.661.910 mii lei;
- impozitele aferente drepturilor de autor convenite cercetătorilor din cadrul proiectului de studii de impact faza a II-a (PAIS II) – 1.201.773 mii lei;
- editarea de publicații inclusiv revista IER - 1.741.459 mii lei;
- organizare conferințe – 202.466 mii lei
- dotarea “Centrului de documentare” cu aparițiile 797.936 mii lei;
- utilitățile (energie electrică, termică, apa, iluminat, telefon), contravaloarea servicii internet, service echipamente, prima asigurare echipamente, etc. – 3.071.246 mii lei

· din fondurile Phare s-au suportat cheltuieli în valoare de 18.676.511 mii lei, din care pentru:

- salariile nete ale personalului IER - 3.545.263 mii lei;
- sumele nete aferente drepturilor de autor convenite cercetătorilor din cadrul proiectului de studii de impact faza a II-a (PAIS II) – 6.810.048 mii lei;
- organizare conferințe: – 1.140.738 mii lei;

- participarea personalului IER la seminarii, conferințe, stagii de pregătire – 4.491.719 mii lei;
- editarea studiilor de impact faza a II-a (PAIS II) – 1.617.799 mii lei;
- servicii juridice, administrative, auto, protocol,etc. – 1.070.944 mii lei. **“Cheltuielile de personal”** s-au realizat în proporție de 98%.

Toate obligațiile față de bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale, șomaj și sănătate au fost achitate în termen și au fost suportate din subvenții de la buget conform condițiilor contractuale.

“Cheltuielile materiale și servicii” s-au efectuat în proporție de 98%.

În conformitate cu prevederile OG nr. 81/2003 privind reevaluarea și amortizarea activelor fixe aflate în patrimoniul instituțiilor publice și a Normelor de aplicare nr. 1487/2003, începând cu 01.01.2004 se calculează și se înregistrează pe cheltuieli amortizarea activelor fixe din patrimoniul IER. Astfel, amortizarea înregistrată pe anul 2004 este de 1.633.875 mii lei.

Prin Situația financiară a IER la 31.12.2004 s-au respectat prevederile OMFP nr. 1912/2004 (M.Of. nr. 92 din 27 ian. 2005) pentru aprobarea “Normelor metodologice privind închiderea conturilor contabile, întocmirea și depunerea situațiilor privind execuția bugetară la 31 decembrie 2004” și OMFP 1862/2004 pentru aprobarea “Normelor metodologice privind încheierea execuției bugetare a anului 2004”.

Perspective la încheierea finanțării europene

În primii doi ani ai funcționării sale, IER a beneficiat de finanțare PHARE 100%. Gradual acest tip de finanțare a fost înlocuit cu fonduri de la bugetul de stat (2003 - 66% PHARE, 33% buget; 2004 - 33% PHARE, 66% buget) urmând ca din iunie 2005 IER să fie finanțat exclusiv din fonduri de stat.

Fondurile PHARE au susținut desfășurarea tuturor proiectelor institutului, asigurând continuitatea necesară ameliorării continue a calității acestora și promovării lor spre beneficiul structurilor implicate în procesul de integrare. Imperativul momentului actual, marcat de încetarea finanțării europene, se definește așadar ca o preocupare față de sustenabilitatea acestor inițiative și față de valorificarea experienței acumulate prin continuarea funcționării institutului ca pol de expertiză în afaceri europene la aceleași cote de profesionalism ca până în prezent. În numeroase cazuri, proiectele susținute de finanțarea europeană, chiar dacă au beneficiat de elemente concrete de sustenabilitate au fost terminate din rațiuni pe care nu ne propunem să le analizăm aici. Se pune întrebarea dacă IER, care face parte din această categorie, va supraviețui momentului încheierii cofinanțării comunitare.

În privința sustenabilității de piață, șansele de supraviețuire sunt importante, IER reprezentând deja un nume consacrat pe plan național și internațional. Până în prezent au fost primite numeroase propuneri de colaborare din partea unor parteneri locali și străini, la această deschidere adăugându-se posibilitatea accesului la finanțările oferite de programele comunitare. Ar fi de neînțeles ca IER, care a funcționat în perioada de pre- aderare, și ale cărei realizări sunt larg recunoscute, să dispară cu un pas înainte de aderarea la Uniunea Europeană, în condițiile în care fiecare stat membru acordă o importanță majoră think tank-urilor europene. Un argument în acest sens îl enunța Jonathan Scheele, convins că *„în această perioadă critică pentru România și pentru români ,este nevoie de organisme precum IER, pentru a asigura o dezbatere profesionistă pe teme europene, pentru a stimula acel transfer de proprietate asupra procesului de aderare dinspre guvern către întreaga societate. Este nevoie de think tank-uri ca IER care să furnizeze expertiză și analiză”*.

IER se află deci în fața a trei perspective de evoluție.

Un prim scenariu în acest sens constă în continuarea activității pe aceleași principii de

guvernare ca până în prezent. Astfel, IER rămâne sub autoritatea guvernului și sub coordonarea unui minister, ca instituție publică parțial finanțată de la bugetul de stat (cheltuieli generale) având posibilitatea de a obține fonduri și din alte surse pentru proiectele sale. Principalul beneficiu al acestui statut, păstrat cel puțin până la momentul aderării, ar fi asigurarea unei continuități în special în ceea ce privește coordonarea traducerii acquis-ului comunitar. Scenariul prezintă însă și dezavantajul lipsei de flexibilitate.

Un al doilea scenariu menține IER în domeniul public, dar îl transformă într-o instituție de cercetare cu statut de autonomie, plasată sub autoritatea Parlamentului ca ordonator principal de credite.

O a treia variantă de evoluție presupune o schimbare radicală de statut pentru IER, din instituție publică în fundație de interes public, autonomă. La nivelul activităților, se transferă unitatea de traduceri în exteriorul IER. Scenariul de față apropie IER de natura think tank-urilor europene, susținute de o finanțare de bază de la buget, dar având în același timp libertatea de a obține fonduri din alte surse în funcție de proiectele inițiate.

Dintre toate aceste posibile evoluții, este recomandabilă menținerea statutului de instituție publică până în 2007, concomitent cu pregătirea transformării într-un think tank european. Acest nou statut ar permite o mai mare flexibilitate în alegerea proiectelor, o legătură între productivitate și sursele de finanțare care ar crește nivelul de motivare al angajaților, o poziționare mult mai eficientă în mediul european de cercetare, o extindere a tipurilor de beneficiari, o mai bună exploatare a resurselor și a experienței acumulate și, în final, o vizibilitate mai pronunțată la nivel național și internațional. În plus, la momentul aderării, România trebuie să dispună de un număr de asemenea organizații care să stimuleze nu doar dezbaterile privind impactul integrării ci să-și aducă în egală măsură contribuția la procesul de construcție europeană. Până în prezent, există un număr foarte restrâns de instituții capabile să-și asume un astfel de statut. IER se numără printre ele. Această orientare nu se traduce printr-o abandonare a obiectivelor stabilite inițial, însă contextul impune o modificare strategică a modului de funcționare a IER realizată în strânsă legătură cu concursul principalului finanțator care a fost Delegația Comisiei Europene la București.

O dezbatere pe această temă reunind IER, MIE, Delegația Comisiei Europene pare un pas oportun în direcția identificării perspectivei benefice.

Anexa 1

LISTA STUDIILOR PAIS II

1	Evaluarea gradului de concordanță a legislației române cu acquis-ul comunitar, la nivelul anului 2002, pe capitole de negociere
2	Strategii de politică monetară și curs de schimb în contextul aderării României la UE
3	Implicațiile adoptării acquis-ului comunitar asupra controlului financiar în România
4	Politica europeană de securitate și apărare - element de influențare a acțiunilor României în domeniul politicii de securitate și apărare
5	Fenomenul migraționist din perspectiva aderării României la Uniunea Europeană
6	Cerințe specifice ale gestionării instrumentelor structurale și implicațiile pentru România
7	Studiu suport pentru elaborarea Planului de Acțiune privind depozitarea deșeurilor industriale în vederea conformării cu legislația europeană
8	Aspecte ale falimentului în economia românească - perspectivă comparativă și analiză-
9	Sistemul de asigurări de pensii în România în perioada de tranziție: probleme majore și soluții
10	Politica de control a ajutoarelor de stat acordate în sectoare specifice - industria cărbunelui, siderurgie, construcții de nave, industria autovehiculelor
11	Ierarhizarea priorităților de dezvoltare agricolă și rurală în România. Influențele noii reforme a Politicii Agricole Comunitare
12	Evaluarea costurilor și beneficiilor aderării României la UE

Anexa 2

EVENIMENTELE ANULUI 2004

30 Ianuarie

„*Uniunea Europeană, un proces de modernizare, securitate și stabilitate*”, Noelle Lenoir, Ministru delegat pentru Afaceri Europene, Ministerul Francez al Afacerilor Externe

9 martie

„*România după 2007: Stabilitate Macroeconomică și Perspective Financiare*”, Athenee Palace Hilton, București

6 Aprilie

„*Uniunea Europeană după 1 Mai*”, Kristiina Ojuland, ministru estonian al afacerilor externe, sediu IER

6-7 Mai

Conferința Centrelor de Studii Europene „*România: provocări și perspective europene*”, Grand Hotel Marriott București, participare internațională

10 Mai

Dezbaterea „*Negocierile de aderare ale României: semnificația bugetului UE*”, dr. Robert Ackrill, Nottingham Trent University, sediu IER

24 Septembrie

„*Noua Constituție Europeană*”, prof. Jacques Ziller, Institutul Universitar European, Florența, sediu IER

7-8 octombrie

„*Impactul aderării României la Uniunea Europeană*”, cu prilejul lansării studiilor de impact PAIS II, Hotel Marriott București

15 Octombrie

“Construcția Constituțională într-o Uniune Europeană extinsă, consolidarea democrației și a statelor-națiune în Europa de Sud-Est: gradul de compatibilitate”, proiect inițiat de Asociația Română de Studii ale Integrării Europene (ARSIE) cu Bulgarian European Community Studies Association (BECSA), sediu IER

19 octombrie

“Romania and the EU: managing expectations”, Atzo Nicolai, ministru olandez pentru afaceri europene, Crowne Plaza, București

27 octombrie

“Evoluția Uniunii Europene și implicațiile sale pentru România”, dr. Charles Grant, director al Centre for European Reform (Londra), sediu IER

17 noiembrie

„România și provocarea europeană: competitivitate economică și instituțională”, eveniment organizat în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe, Hotel Intercontinental, București

9 Decembrie

”Dezvoltarea capacității instituționale în vederea implementării cu succes a normelor europene”, prof. Phedon Nicolaides, European Institute for Public Administration, Maastricht, sediu IER

Anexa 3

PUBLICAȚIILE ANULUI 2004

Romanian Journal of European Affairs

Romanian Journal of European Affairs, vol. 4, No. 1, mai 2004 **Romanian Journal of European Affairs**, vol. 4, No. 2, iulie 2004 **Romanian Journal of European Affairs**, vol. 4, No. 3, octombrie 2004 **Romanian Journal of European Affairs**, vol. 4, No. 4, decembrie 2004

Working papers

Nr. 6: **„Probleme structurale ale agriculturii românești în perspectiva aderării la Uniunea Europeană”**, Ianuarie 2004, Autor: Irina Râmniceanu

Nr. 7: **„Uniunea Europeană și țările candidate din est: dezvoltare prin transformare sistemică?”**, Iunie 2004, Autor: Marius Spiridon

Nr. 8: **„Probleme fundamentale ale piețelor de muncă în contextul extinderii europene – cazul României și Ungariei”**, Iulie 2004, Autor: Mihai Moia

Nr. 9: **„Dileme ale europeanizării politicii de dezvoltare rurală. Implicații pentru România”**, Decembrie 2004, Autor: Irina Râmniceanu

Nr. 10-11: **„Dezvoltarea rurală și reforma agriculturii românești”**, Decembrie 2004, Autori: Mihail Dumitru, Dana Diminescu, Valentin Lazea

Dezbateri 2003

„România în contextul extinderii europene - Dezbaterile publice organizate de Institutul European din România în anul 2003”, septembrie 2004

Acquis comunitar

“Glosar lapte și produse lactate”

“Politica în domeniul transporturilor. Acte de bază”

”Ghid stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor acquis-ului comunitar, ediția a II-a revăzută și adăugită”

”Agricultură. Vin și produse vitivinicole. Acte de bază”

”Agricultură. FEOGA. Acte de bază”

”Spațiu de libertate, securitate și justiție. Acte de bază”

”Dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii. Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale. Acte de bază”

”Dispoziții generale financiare. Acte de bază”

”Protecția mediului. Calitatea apei. Acte de bază, ediția a II-a revăzută și adăugită”

”Tratat de instituire a unei Constituții pentru Europa” (fără protocoale și anexe)